

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne
politike

EVALUACIJSKI OBRAZAC- TREĆA GODINA PROVEDBE

za razdoblje 1.6.2025. – 31.5.2026.

1. UVOD (molimo navesti naziv programa i udruge koja ga provodi, lokaciju provedbe aktivnosti, korisničke skupine kojima je program namijenjen, svrhu evaluacije programa)	• Sustavna potpora u lokalnoj zajednici za kvalitetan put ka punoj integraciji • Udruga za savjetovanje, edukaciju i pomoć roditeljima djece s posebnim potrebama "Poseban prijatelj" • Grad Dubrovnik, DNŽ • Općina Lovas, VSŽ • Korisnici: djeca i odgojno-obrazovni djelatnici institucija Dječji vrtići Dubrovnik, Dječji vrtić Pčelica, Dubrovnik, OŠ Marina Držića, Dubrovnik, OŠ Lovas • Roditelji i skrbnici • Ocjena uspješnosti provedbe treće godine
2. IZVRŠNI SAŽETAK S OSVRTOM NA REZULTATE I PRIMJENJENU METODOLOGIJU	Metodologija rada u trećoj godini temeljila se na stručnom, dokazanom i izravnom radu s ciljnim skupinama, uz nužne prilagodbe specifičnostima lokacija provedbe (Dubrovnik i Lovas). Ključni elementi metodološkog pristupa uključivali su: Znanstveno utemeljeni bihevioralno-razvojni pristup: U odgojno-obrazovnim ustanovama proveden je Pilot program „Od rane intervencije do osnovnoškolske integracije“. Korištene su prilagođene liste stručne organizacije EDUS za procjenu i izradu Individualnih razvojnih programa (IRP) za djecu rane i predškolske dobi. Mentorstvo, supervizija i edukacija kadra: Jačanje stručnih kompetencija odgojitelja i učitelja osigurano je kroz praktični rad, online edukacije, redovite supervizijske sastanke te kontinuirani online mentoring od strane podugovorenih stručnjakinja iz Centra EDUS. Individualizirani pristup obiteljima (Prilagodba na terenu): Zbog specifičnih izazova (poput stigme u manjoj ruralnoj sredini u Lovasu, gdje su roditelji prvotno odbijali sudjelovanje) grupni su treninzi zamijenjeni individualnim savjetovanjem i podrškom. Roditeljima je osiguran i pristup digitalnim edukativnim sadržajima te platformama za on-line pravno i stručno savjetovanje. Multidisciplinarna i međuresorna suradnja:

	Metodologija je integrirala partnere iz civilnog sektora, obrazovnih institucija, socijalne skrbi i lokalne samouprave, što se pokazalo ključnim za održivost i zagovaranje socijalnih usluga. Ciljevi i očekivani rezultati programa u potpunosti su ostvareni u Dubrovniku te u najvećem dijelu u Lovasu (uz uspješno provedenu modifikaciju obuhvata korisnika). Ukupno je obuhvaćeno 136 izravnih korisnika (74 djece i 62 odrasle osobe). Jačanje kapaciteta stručnjaka i izravni rad s djecom: U Pilot programu sudjelovao je 31 odgojno-obrazovni stručnjak (26 u Dubrovniku i 5 u Lovasu) koji su uspješno radili sa 74 djece. Analiza je pokazala jasan porast usvojenih vještina kod djece u svih šest razvojnih oblasti, potvrđujući uspješnost primijenjene bihevioralno-razvojne metodologije. Podrška i savjetovanje obitelji: 31 član obitelji djece s teškoćama u razvoju uspješno je prošao kroz pravna i stručna savjetovanja (grupna, individualna te online putem ažuriranog web portala). Roditelji su osnaženi za svakodnevni rad u kućnom okruženju i ostvarivanje prava unutar sustava socijalne skrbi. Zagovaranje i podizanje javne svijesti: Uspješno je organiziran Završni okrugli stol u Lovasu s preko 30 relevantnih sudionika (predstavnici Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Hrvatskog zavoda za socijalni rad, donositelji odluka i stručnjaci) na kojem se raspravljalo o unaprjeđenju socijalnih usluga u ruralnim i manjim sredinama. Postavljena je komunikacijska ploča na dječjem igralištu u Lovasu kao trajni doprinos inkluzivnosti javnog prostora. Provedena je opsežna diseminacija stručnih materijala: Vodič o razvoju djece preuzet je 244 puta (pregledan 536 puta), dok je Vodič o pravima obitelji preuzet 177 puta, a pregledan čak 7.346 puta. Odobrena bespovratna sredstva u iznosu od 42.250,00 eura namjenski su i efikasno utrošena u iznosu od 41.270,20 eura. Kroz provedene evaluacijske sastanke i ankete potvrđen je visok stupanj relevantnosti, učinkovitosti i održivosti projekta s dugoročnim pozitivnim utjecajem na ciljnu skupinu. Program uspješno dokazuje opravdanost i nužnost uvođenja strukturiranog, individualiziranog pristupa u lokalne odgojno-obrazovne institucije. Iako se projekt suočio s izazovom stigme u manjoj sredini, metodološka fleksibilnost i preusmjeravanje fokusa na rad s cijelim razrednim odjelima osnovne škole u Lovasu omogućili su da nijedno dijete ne ostane zakinuto za potporu. Projekt predstavlja izvrstan model sinergije civilnog društva i javnih institucija u unaprjeđenju kvalitete života obitelji i djece s teškoćama u razvoju.
	Glavni cilj evaluacije je sustavno ispitati, procijeniti i utvrditi u kojoj su mjeri aktivnosti trogodišnjeg programa ostvarile

3. DEFINIRANI CILJEVI EVALUACIJE PROGRAMA

planirane društvene promjene, poboljšale kvalitetu socijalnih usluga rane intervencije te pridonijele integraciji djece s teškoćama u razvoju (DTR) u lokalnim zajednicama (Dubrovnik i Lovas).

Evaluacija programa usmjerena je na ostvarivanje sljedećih specifičnih ciljeva:

1. Procjena relevantnosti i svrhovitosti primijenjene metodologije

Utvrđiti opravdanost i učinkovitost primjene Pilot programa bihevioralno-razvojne metodologije (EDUS liste i Individualni razvojni programi - IRP) u odgojno-obrazovnim ustanovama. Procijeniti jesu li primijenjeni alati bili adekvatni za praćenje napretka djece u svih šest razvojnih oblasti te jesu li odgovorili na stvarne potrebe djece i odgojno-obrazovnih stručnjaka na terenu.

2. Mjerenje učinkovitosti i napretka izravnih korisnika (Djece s teškoćama u razvoju)

Kvantitativno i kvalitativno analizirati porast i usvajanje novih vještina kod djece obuhvaćene programom.

Evaluacijom (kroz ulazne i izlazne procjene) dokazati stopu uspješnosti rada odgojitelja i učitelja s djecom te opravdati uvođenje individualiziranog pristupa u redovni sustav predškolskog i osnovnoškolskog odgoja.

3. Evaluiranje razine jačanja kapaciteta stručnog kadra
Procijeniti utjecaj edukacija, mentoringa i supervizije na profesionalni razvoj odgojitelja, učitelja i stručnih suradnika. Analizirati jesu li sudionici (31 stručnjak) stekli održive kompetencije za samostalnu primjenu bihevioralno-razvojnih strategija u svakodnevnom radu nakon završetka projekta.

4. Analiza osnaživanja i zadovoljstva obitelji (Roditelja)
Utvrđiti razinu koristi, dostupnosti i utjecaja pruženih pravnih, psihosocijalnih i stručnih savjetovanja na kvalitetu života obitelji.

Ispitati zadovoljstvo roditelja (obuhvaćenih 31 član obitelji) provedenim individualnim i online savjetovanjima te procijeniti učinkovitost kreiranih digitalnih alata (web portal, preuzimanje stručnih Vodiča).

5. Procjena fleksibilnosti i prilagodljivosti programa na terenu (Naučene lekcije)

Analizirati upravljanje rizicima i sposobnost prilagodbe metodologije specifičnostima pojedine lokalne sredine.

Evaluirati odluku o modifikaciji obuhvata korisnika u ruralnoj sredini (Lovas) – odnosno prelazak s grupnog rada na individualni rad i rad s cijelim razrednim odjelima radi nadvladavanja stigme i osiguravanja inkluzije.

6. Ispitivanje održivosti, utjecaja na javnu svijest i međuresorne suradnje

Procijeniti dugoročni društveni i institucionalni utjecaj programa u lokalnim zajednicama.

	Evaluirati uspješnost zagovaračkih aktivnosti (Završni okrugli stol, inkluzivna komunikacijska ploča) te utvrditi razinu povezivanja i spremnosti partnera (udruge, gradovi, općine, zavodi za socijalni rad, škole i vrtići) za nastavak održavanja i financiranja ove mreže socijalnih usluga. 7. Evaluacija financijske i administrativne učinkovitosti Utvrditi transparentnost, namjensko trošenje i efikasnost upravljanja odobrenim proračunskim sredstvima. Analizirati omjer uložених sredstava i ostvarenih rezultata kako bi se potvrdila ekonomska opravdanost i opravdanost povjerenja donatora.
4. EVALUACIJSKA PITANJA/ ZADACI	Evaluacijski proces bio je usmjeren na odgovaranje na sljedeća ključna pitanja o uspješnosti i utjecaju programa: - U kojoj je mjeri trogodišnji program ispunio opće i specifične ciljeve Poziva Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike? - Jesu li primijenjena EDUS metodologija i bihevioralno-razvojni pristupi u potpunosti odgovarali razvojnim potrebama uključene djece u dječjim vrtićima i osnovnim školama? - Kakav je mjerljivi razvojni napredak postignut kod djece uključene u Pilot program „Od rane intervencije do osnovnoškolske integracije“ unutar šest razvojnih oblasti? - U kojoj je mjeri 31 stručnjak (odgojitelji, učitelji, stručni suradnici) unaprijedio svoje profesionalne kompetencije za samostalan rad po suvremenim metodama? - Jesu li obitelji i roditelji (31 član) unaprijedili svoja znanja o pravima iz sustava socijalne skrbi te stekli vještine za smanjenje roditeljskog stresa i provođenje aktivnosti u kućnom okruženju? - Kako su se organizacijski izazovi i prepreke (poput stigmatizacije i početnog odbijanja roditelja u ruralnoj sredini Lovas) odrazili na provedbu i kako su ti rizici metodološki premošćeni? - Je li zamjena grupnih jednodnevnih treninga individualnim savjetovanjima s roditeljima donijela veću kvalitetu i prilagođenost stvarnim potrebama korisnika? - U kojoj je mjeri podignuta javna svijest o važnosti razvoja socijalnih usluga kroz organizaciju okruglog stola, medijske objave i diseminaciju stručnih vodiča? - Je li osigurana dugoročna održivost programa kroz integraciju ovih metoda u redoviti rad partnerskih javnih ustanova? Za dobivanje pouzdanih odgovora na evaluacijska pitanja, projektni tim i partneri proveli su sljedeće konkretne zadatke:

	- Provedba inicijalne i finalne procjene (Pre–Post dizajn): Primjena skraćenih EDUS lista procjene (za dob 0–3 i 3–6 godina) kroz strukturirano opažanje vještina u prirodnom okruženju djeteta (vrtić/škola) kako bi se kvantificirao napredak. - Praćenje frekvencije ponašanja u razredu (Baseline mjerenje): Strukturirano bilježenje i analiza ometajućih/neprikladnih ponašanja u OŠ Lovas prije i nakon uvođenja bihevioralnih taktika (ekonomija žetona i tablice za odgovaranje). - Dizajniranje i distribucija tri specifične ankete za ispitivanje zadovoljstva roditelja (zadovoljstvo radionicama za jačanje kapaciteta, savjetovanjima o pravima te općenito pruženom sustavnom potporom). - Provedba fokusiranih radnih sastanaka s roditeljima i projektnim partnerima radi prikupljanja kvalitativnih povratnih informacija o promjenama u kvaliteti života i definiranja daljnjih potreba (poput osnivanja WhatsApp grupe za podršku). - Provođenje analize omjera utrošenih sredstava u odnosu na ostvarene indikatore i izravne rezultate (136 izravnih korisnika, održani okrugli stolovi, podijeljeni vodiči, postavljene ploče). - Izrada evaluacijskih izvještaja i anketnih upitnika s grafičkim prikazima.
5. POKAZATELJI EVALUACIJE	1. Kvantitativni pokazatelji Obuhvaćeno 136 izravnih korisnika (74 djece i 62 odrasle osobe). 31 odgojno-obrazovni stručnjak (odgojitelji, učitelji, stručni suradnici) uspješno je završio program mentorstva i supervizije (26 u Dubrovniku, 5 u Lovasu). 74 djece s teškoćama u razvoju ili rizikom od teškoća uključeno u Pilot program u odgojno-obrazovnim ustanovama. 31 član obitelji izravno je sudjelovao u pravnim, stručnim i individualnim savjetovanjima. Izrađene individualne EDUS liste procjene i Individualni razvojni programi (IRP) za svako uključeno dijete. Održan 1 Završni okrugli stol u Lovasu s preko 30 relevantnih sudionika i donositelja odluka. Postavljena 1 komunikacijska ploča na dječjem igralištu u Lovasu. Vodič o razvoju djece: 244 preuzimanja (536 pregleda). Vodič o pravima obitelji: 177 preuzimanja (7.346 pregleda). Indeks iskorištenosti proračuna: Od odobrenih 42.250,00 EUR, namjenski je utrošeno 41.270,20 EUR (visoka proračunska efikasnost).

	2. Kvalitativni pokazatelji Razvojni napredak kod djece Mjerljivi napredak u svih šest razvojnih oblasti (kognicija, govor/jezik/komunikacija, fina motorika, gruba motorika, socijalno-emocionalni razvoj i samostalnost) uočen kroz pre-post testiranje pomoću EDUS razvojnih lista. Smanjena frekvencija neprikladnih i ometajućih ponašanja u razredu (u OŠ Lovas) nakon uvođenja bihevioralnih strategija (tablice za odgovaranje, ekonomija žetona). Jačanje kapaciteta i kompetencija stručnjaka Osposobljenost odgojitelja i učitelja za samostalno provođenje bihevioralno-razvojnih strategija i prilagodbu materijala u redovnom radu. Povećana razmjena iskustava i znanja između stručnjaka kroz zajedničke online supervizije. Osnaživanje obitelji Povećan osjećaj kompetencije kod roditelja za rad s djetetom u kućnom okruženju. Povećana informiranost roditelja o pravima iz sustava socijalne skrbi i načinima njihovog ostvarivanja. Pokretanje neformalnih kanala podrške (poput WhatsApp grupe roditelja) kao izravan rezultat povezivanja na projektu. Institucionalni utjecaj i prilagodljivost Uspješna integracija i prihvaćanje djece unutar cijelih razrednih odjela u Lovasu, čime je prevladana početna stigma u manjoj sredini. Spremnost partnerskih institucija (škole, vrtići, gradovi, općine) za nastavak primjene metodologije i apliciranje na nove izvore financiranja.
6. METODOLOGIJA	Metodologija evaluacije osmišljena je kao kombinacija kvantitativnih i kvalitativnih metoda (tzv. mješovita metodologija) kako bi se dobio objektivan i cjelovit uvid u postignute rezultate, napredak korisnika i učinkovitost provedbe. Metode prikupljanja podataka Evaluacija se oslanjala na tri ključna izvora podataka: 1. Standardizirano i strukturirano praćenje (Razvojne procjene) Za svako dijete obuhvaćeno programom primijenjene su skraćene EDUS liste (za dob 0–3 i 3–6 godina) na početku i na kraju provedbe. Strukturiranim opažanjem u prirodnom okruženju (vrtić/škola) mjerio se napredak u 6 razvojnih oblasti. U školskom okruženju (OŠ Lovas) primijenjene su tablice za praćenje frekvencije ometajućih ponašanja i tablice za

	odgovaranje prije i nakon uvođenja bihevioralnih strategija (ekonomija žetona). 2. Anketni upitnici Provedene su tri specifične ankete namijenjene roditeljima/članovima obitelji: Anketa o zadovoljstvu radionicama za jačanje kapaciteta obitelji. Anketa o zadovoljstvu pruženom uslugom pravnog i stručnog savjetovanja. Anketa o općem zadovoljstvu sustavnom potporom u lokalnoj zajednici. 3. Kvalitativne metode (Grupna i individualna refleksija) Redoviti online sastanci sa stručnjacima (EDUS mentorice, odgojitelji, učitelji) služili su za kvalitativnu analizu napretka i rješavanje izazova u praksi. Provedeni su završni evaluacijski sastanci s obiteljima radi prikupljanja refleksija o promjenama u obiteljskoj dinamici i kvaliteti života. Ispitalo se u kojoj su mjeri ciljevi i aktivnosti programa odgovarali stvarnim potrebama lokalne zajednice, stručnjaka i obitelji djece s teškoćama u razvoju. Analiziralo se jesu li planirani mjerljivi pokazatelji (broj educiranih stručnjaka, broj obuhvaćene djece, preuzimanja vodiča) ostvareni u predviđenom opsegu. Ocjenjivao se omjer utrošenih financijskih sredstava u odnosu na postignute rezultate i broj obuhvaćenih korisnika. Procjenjivala se sposobnost partnerskih institucija (vrtića, škola i općina) da nastave s primjenom naučenih metoda i nakon formalnog završetka financiranja.
7. OPIS PROVEDBE EVALUACIJE	Provedba evaluacije odvijala se strukturirano kroz cijelu godinu, prateći dinamiku aktivnosti na lokacijama. Evaluacija nije bila samo administrativni čin na kraju projekta, već kontinuirani proces ugrađen u svakodnevni rad sa stručnjacima, djecom i roditeljima. Bila je podijeljena u tri ključne faze: početnu (inicijalnu), kontinuiranu (formativnu) i završnu (sumativnu) fazu. 1. Na samom početku treće godine provedbe programa, u odgojno-obrazovnim ustanovama u Dubrovniku i Lovasu provedena je inicijalna procjena zatečenog stanja. 2. Tijekom cijele godine odvijalo se redovito praćenje kvalitete provedbe, što je omogućilo pravovremeno upravljanje rizicima. Podugovorene stručnjakinje iz Centra EDUS održavale su redovite online konzultacije s 31 odgojno-obrazovnim stručnjakom. Na tim sastancima evaluirao se napredak svakog djeteta, analizirale su se prepreke i po potrebi modificirali Individualni razvojni programi (IRP).

	Učitelji u Lovasu kontinuirano su kroz tablice za odgovaranje pratili kako uvođenje ekonomske žetona i strukturiranih pohvala utječe na smanjenje nepoželjnih ponašanja i povećanje pažnje u razredu. 3. U zadnjem mjesecu provedbe programa provedeno je cjelovito vrednovanje postignutih rezultata. Ponovnim ispunjavanjem EDUS razvojnih lista na kraju programa, izmjerena je razina usvojenosti novih vještina u 6 razvojnih oblasti u odnosu na početno stanje. Rezultati su pokazali mjerljiv i jasan porast sposobnosti kod djece. Provedene su tri ciljane ankete među roditeljima. Prikupljeni su podaci o njihovom zadovoljstvu pravnim savjetovanjem, stečenim vještinama za rad s djecom kod kuće te općom podrškom u zajednici. Organizirani su fokusirani sastanci na kojima su se prikupljale kvalitativne povratne informacije od roditelja i partnera. Kao izravan rezultat tih sastanaka, roditelji su se samoinicijativno povezali u WhatsApp grupu radi nastavka međusobne podrške. 4. Projektni tim je izvršio završnu reviziju proračuna, utvrdivši da je efikasno i namjenski potrošen, čime su u potpunosti opravdana uložena sredstva u odnosu na obuhvaćenih 136 izravnih korisnika.
8. ODGOVORI NA POSTAVLJENA EVALUACIJSKA PITANJA	Sve analize, istraživanja i odgovore na postavljena pitanja u anketama dostavljamo u Evaluacijskim izvještajima i prezentacijama rezultata s grafičkim prikazima.
9. ZAKLJUČCI EVALUACIJE	Evaluacija je potvrdila visoku uspješnost i opravdanost modela potpore u lokalnoj zajednici. 1. Visoka učinkovitost bihevioralno-razvojnog pristupa Evaluacija je nedvojbeno pokazala da primjena znanstveno utemeljenih metoda (EDUS metodologije) u redovnom predškolskom i osnovnoškolskom sustavu donosi brze i mjerljive rezultate. Kod 74 obuhvaćene djece zabilježen je jasan razvojni napredak u svih šest praćenih oblasti (kognicija, govor/komunikacija, motorika, socijalno-emocionalni razvoj i samostalnost). Korištenje Individualnih razvojnih programa (IRP) pokazalo se kao nužan alat za uspješnu inkluziju. 2. Održivo jačanje lokalnih kapaciteta Kroz sustavno mentorstvo i superviziju, program je uspješno stvorio bazu od 31 educiranog stručnjaka (odgojitelji, učitelji, stručni suradnici) u Dubrovniku i Lovasu. Zaključak je da su ovi stručnjaci stekli trajne kompetencije i samostalnost u primjeni bihevioralnih strategija, što jamči da će se kvalitetan rad s djecom nastaviti i nakon formalnog završetka projekta.

	3. Fleksibilnost i prilagodba kao ključ uspjeha u ruralnim sredinama Jedan od najvažnijih zaključaka odnosi se na premošćivanje stigme u manjim i ruralnim sredinama (primjer Općine Lovas). Evaluacija je potvrdila da je odluka projektnog tima o modifikaciji aktivnosti – rad s cijelim razrednim odjelima – bila ključna. Time je uspješno nadvladan otpor roditelja uzrokovan strahom od stigmatizacije, a inkluzija je provedena na razini cijele vršnjačke skupine. 4. Osnaživanje obitelji i smanjenje institucionalnog jaza Pružanjem pravnih, psihosocijalnih i stručnih savjetovanja za 31 člana obitelji, program je uspješno smanjio razinu roditeljskog stresa i osnažio roditelje za rad s djecom kod kuće. Visoka posjećenost web portala i preuzimanje stručnih vodiča (Vodič o pravima obitelji pregledan je čak 7.346 puta) dokazuju kroničan nedostatak i veliku potrebu za lako dostupnim, provjerenim informacijama o pravima iz sustava socijalne skrbi.
10. PREPORUKE	Iako je trogodišnji program ostvario iznimne rezultate i povezoao ključne aktere (udruge, gradove, općine, škole, vrtiće i zavode za socijalni rad), evaluacija zaključuje da parcijalno projektno financiranje ne može dugoročno riješiti problem rane intervencije. Kako bi se osigurala potpuna ravnopravnost i dostupnost usluga na razini cijele države, uspješni Pilot programi pokrenuti u sklopu ovog projekta trebali bi se integrirati u redovni sustav i proračune lokalnih i regionalnih samouprava.
PRILOZI	Evaluacijski izvještaji i ankete Slike i potpisne liste Medijski izvještaji

Ime i prezime, potpis osobe ovlaštene za zastupanje i pečat korisnika programa (u organizaciji – prijavitelju)	Ime i prezime, potpis osobe koja je napravila evaluaciju (u organizaciji – prijavitelju)
Dženita Lazarević MP	Mihaela Jović Karešin

OBRAZAC 1 – FORMATIVNA EVALUACIJA

Mjesto i datum sastavljanja Obrasca	Dubrovnik, 29.6.2026.
-------------------------------------	-----------------------